

Samin saarnoja kirkkovuoden jälkipuoliskolta

Saatesanat

Tässä esiteltyt saarnat ovat kaikki aitoja, kirkossa pidettyjä saarnoja. Tapaan kirjoittaa saarnani aika valmiiksi enkä yleensä juurikaan poikkeaa etukäteen laadituista suunnitelmista. Pieniä muutoksia tietysti tulee esitystilanteen mukaan, mutta pääsääntöisesti seurakuntalaiset ovat kuulleet juuri nämä samat saarnat.

Olen laittanut kunkin saarnan yhteyteen sen esittämispäivän. Tämä on lähinnä historialliseksi muistutukseksi, mutta myös viitteeksi kyseisen pyhäpäivän teksteihin. Jumalanpalvelusten aiheet ja niissä käsiteltävät raamatuntekstit kun ovat valmiiksi kirkkokäsikirjassa annettuja.

Koska saarnani usein ovat Raamattua selittäviä, olen kopioinut raamatuntekstit tähän ennen varsinaista saarnaa luettavaksi. Olen myös jättänyt Raamatun jaevitteet näkyville, jotta lukija voi halutessaan tarkistaa tekstikatkelman asiayhteyden Raamatusta. Useimmissa tapauksissa kyse on evankeliumitekstistä, mutta joskus on tarpeen tuntea myös muut lukukappaleet saarnani ymmärtämiseksi.

Johtotähtenäni on ollut raamatullinen periaate: ”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (2. Tim. 3:16)

- Sami Koponen

Apostolien päivä (konfirmaatiomessu)

30.6.2013

Evankeliumiteksti Luuk. 5: 1-11

Kun Jeesus eräänä päivänä seisoj Gennesaretinjärven rannalla ja väkijoukko tungeksi hänen ympärillään kuulemassa Jumalan sanaa, hän näki rannassa kaksi venettä. Kalastajat olivat nousseet niistä ja huuhtoivat verkkojaan. Jeesus astui toiseen veneistä ja pyysi Simonia, jonka vene se oli, soutamaan rannasta vähän ulommaksi. Sitten hän opetti kansaa veneessä istuen.

Lopetettuaan puheensa Jeesus sanoi Simonille: ”Souda vene syvään veteen, laskekaa sinne verkkonne.” Tähän Simon vastasi: ”Opettaja, me olemme jo tehneet työtä koko yön emmekä ole saaneet mitään. Mutta lasken vielä verkot, kun sinä niin käsket.” Näin he tekivät ja saivat saarretuksi niin suuren kalaparven, että heidän verkkonsa repeilivät. He viittoivat toisessa veneessä olevia tovereitaan apuun. Nämä tulivat, ja he saivat molemmat veneet niin täyteen kalaa, että ne olivat upota. Tämän nähdessään Simon Pietari lankesi Jeesuksen jalkoihin ja sanoi: ”Mene pois minun luotani, Herra! Minä olen syntinen mies.” Hän ja koko hänen venekuntansa olivat pelon ja hämmennyksen vallassa kalansaaliin tähden, samoin Jaakob ja Johannes, Sebedeuksen pojat, jotka olivat Simonin kalastuskumppaneita. Mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Älä pelkää. Tästä lähtien sinä olet ihmisten kalastaja.” He vetivät veneet maihin ja jättäen kaiken lähtivät seuraamaan Jeesusta.

Saarna

Tässä evankeliumitekstissä Pietari kohtaa Jeesuksen. Jeesuksen opetus ja ihmeellinen kalansaalis vakuuttavat Pietarin siitä, että kyseessä on joku ihmistä suurempi. Tämä saa Pietarin lausumaan yksinkertaisen synnintunnustuksen: ”Minä olen syntinen mies”. Hän tietää, ettei hänen elämänsä näytä komialta Jumalan pyhyden edessä. Tämä on varsin osuva toteamus kenestä tahansa ihmisestä.

Nämä tänään konfirmoitavat nuoret varmaan muistavat, kun rippikoululeirillä teimme listaa kaikesta pahasta, mitä maailmassa on. Sitten tutkimme, mitkä niistä johtuvat ihmisen toiminnasta tai laiminlyönneistä. Sodat, nälänhädät, lapsityövoiman käyttö, luonnon saastuttaminen, kaikenlainen väkivalta, kiusaaminen, pettäminen ja valehteleminen ovat kaikki meidän ihmisten aikaansaannosta. Me emme elä Jumalan tahdon mukaisesti lähimmäistämme rakastaen. Ihmisten suosio, raha, mielihyvä ja maallinen menestys ovat meille usein tärkeämpiä kuin Jumalan yhteydessä eläminen. Siksi me päädyimme aiheuttamaan kaiken tämän vääryyden. Ymmärrämme varmaan, miksi Pietari halusi mieluiten livahtaa pois Jeesuksen katseen alta.

Mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Älä pelkää”. Jeesus ei ajanut Pietaria pois luotaan. Hän ei edes uhannut Pietaria millään rangaistuksella. Pietari itse halusi syntiensä ahdistamana Jeesuksen menevän pois. Jumalan edessä syntien tunnustamista seuraa kuitenkin aina synninpäästö, armahdus.

Tämä ei tarkoita sitä, etteikö Pietarin syntisyys olisi ollut todellista. Kyllä Jumala tietää, millaisia me olemme ja missä vääryydessä me olemme olleet mukana. Mutta Hän näkee syvemmälle: Hän näkee vääryyden takana ihmisen, Hänelle mittaamattoman arvokkaan ihmisen. Jumala rakastaa ihmistä ja haluaa olla yhteydessä meidän jokaisen kanssa teoistamme riippumatta. Hänen luokseen kelpaa ihan jokainen ihminen. Rankaisemisen sijasta Jumala antoi ainoan Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, tulla ihmiseksi tänne maan päälle ja kuolla ristillä. Meidän syntimme on sovitettu Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Kasteessa meidät on yhdistetty tähän kertakaikkiseen sovitukseen. Siksi me voimme lähestyä Jumalaa pelkäämättä.

Jeesus jatkaa Pietarille: ”Tästä lähtien sinä olet ihmisten kalastaja” ja niin Pietari lähti seuraamaan Jeesusta. Tästä uskonelämässä on kysymys: Jumala etsii meitä ja kutsuu meitä seuraansa. Jeesus ei sanonut: ”Sinusta pitää ensin tulla ihmisten kalastaja” tai ”Saat tulla, jos osaat olla ihmisten kalastaja”. Ei, vaan Jeesus sanoo, mitä Hän itse saa aikaan Pietarissa. Kristillisessä uskossa ei lopulta ole kyse siitä, mitä ihminen tekee, vaan siitä, mitä Jumala tekee meidän hyväksemme ja meissä. Jos annamme Jumalalle tilaa, Hän tekee meistä sen, mitä meistä on tarkoitus tulla.

Hyvät konfirmoitavat nuoret, kun te kohta saavutte alttarille, ajatelkaa samoin. En minä kysy teiltä, että osaatteko tai pystyttekö te elämään kristillisen uskon mukaan. Kysyn, että tahdotteko te. Pietari ja hänen kalastajakaverinsa tahtoivat ja niin he lähtivät seuraamaan Jeesusta. He eivät tieneet, millainen tästä matkasta tulisi tai minne tie veisi. Heille riitti, että he saivat kulkea Jeesuksen seurassa. Se riittääköön myös meille kaikille.

Sunnuntain aihe: Jeesus, parantajamme (13. sunnuntai helluntaista)

18.8.2013

Vanhan testamentin lukukappale 2. Moos. 4: 10-12

Mooses sanoi Herralle: ”Mutta, Herra, minä en ole koskaan ollut hyvä puhuja enkä ole nytkään, vaikka sinä olet puhunut minulle. Minulla on hidas puhe ja kankea kieli.” Herra sanoi hänelle: ”Kuka on antanut ihmiselle suun? Kuka tekee ihmisestä mykän tai kuuron, näkevän tai sokean? Enkö juuri minä, Herra? Mene nyt, minä olen sinun kanssasi, kun puhut, ja neuvon sinulle, mitä sinun tulee sanoa.”

Evankeliumiteksti Mark. 7: 31-37

Jeesus lähti sitten taas Tyroksen seudulta ja tuli Sidonin ja Dekapoliin alueen kautta Galileanjärvelle. Siellä hänen luokseen tuotiin kuuro mies, joka ei pystynyt kunnolla puhumaan, ja häntä pyydettiin panemaan kätensä miehen päälle. Jeesus otti hänet erilleen väkijoukosta, pani sormensa hänen korviinsa, sylkäisi ja kosketti hänen kieltään. Sitten hän katsahti taivaalle, huokasi ja sanoi kuurolle: ”Effata.” Se merkitsee: aukene. Silloin miehen korvat aukenivat ja hänen kielensä vapautui, niin että hän puhui selkeästi.

Jeesus kielsi ihmisiä kertomasta tästä kenellekään, mutta mitä enemmän hän heitä kielsi, sitä enemmän he levittivät siitä tietoa. Kaikki olivat ylen määrin hämmästyksissään ja sanoivat: ”Hyvin hän on kaiken tehnyt. Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.”

Saarna

"Minulla on hidas puhe ja kankea kieli." Näin Mooses vastasi, kun Jumala kutsui häntä työhön. Samanlainen epätoivo on ehkä tuttua monelle meistä. Tuntuu, ettei meillä ole tarvittavia taitoja, vaikutusvaltaa, aikaa tai edes intoa vastata Jumalan kutsuun. Tällaiset puutteet eivät kuitenkaan tee meistä kelvottomia Jumalan työtovereiksi. Mooses oli 80-vuotias lammaspaimen, jolla ei ollut mitään kokemusta johtotehtävistä, kun Jumala kutsui hänet viemään kansan vapauteen Egyptin orjuudesta. Neitsyt Maria oli nuori lukutaidoton tyttö, kun hänet kutsuttiin Jeesuksen äidiksi. Paavali oli kiivas fundamentalisti, joka toimitti kristittyjä vankilaan ja hänestä tuli kristillisen lähetystyön perustaja.

Voi oikeutetusti kysyä, miten Jumala edes päätyi valitsemaan tällaisia tyyppisiä työnsä tekijöiksi. Vastaus kuuluu, että juuri he suostuivat toimimaan Jumalan työtovereina, he vastasivat siihen kutsuun. Totta kai he päätyivät sählämään ja tekemään virheitä aika tavalla. Mutta sen lisäksi he saivat myös paljon hyvää aikaan. Ratkaisevaa on se, että he suostuivat toimimaan Jumalan työtovereina.

Tämä on se, mihin haluan meitä kaikkia tänään rohkaista: lähtemään liikkeelle! Me usein rukoilemme Jumalalta ihmeitä ja siunausta toisille ihmisille, mutta olemme kummallisen haluttomia tarttumaan itse toimeen. Syytämme Jumalaa kun Hän ei tee mitään, mutta ehkä juuri se, mitä Jumala tekee, on rakkauten syyttäminen meidän sydämissämme. Me olemme se, mitä Hän tekee. Seurakunta on Kristuksen ruumis, joten me kastetut olemme kaikki Kristuksen ruumiinjäseniä. Me yhdessä saamme aikaan sen, mitä kirkko tekee, mitä se jättää tekemättä ja miten se erilaisiin asioihin suhtautuu.

Omassa elämässämme meitä usein pidättelee pelko, erityisesti pelko epäonnistumisesta. Minä ainakin mietin usein, että mikä on pahinta, mitä tästä hyvästä yrityksestäni voi seurata. Olen kuitenkin ajatellut, että jos jätän asian tekemättä, en myöskään koskaan voi saavuttaa sitä parasta, mitä siitä voisi seurata. Esimerkiksi pienen kohteliaisuuden lausuminen toiselle. Mikä on pahinta, mitä siitä voisi seurata? Että hän käsittää sen väärin ja luulee minun pilkkaavan häntä tai luulee, että olen ihastunut häneen? Entä

parasta? Että hänelle tulee hyvä mieli, hän kokee tullessa huomatuksi ja hyväksytyksi joukkoon. Ehkä hän ilahtuneena tekee samoin jollekin toiselle ja näin olemme luoneet hyväntekemisen ketjun. Kyse on katseen suuntaamisesta: kiinnitämmekö katseemme siihen, mitä pelkäämme vai siihen, mitä toivomme. Kiinnitämmekö katseemme omiin vajavaisiin voimiimme vai Kaikkivaltiaaseen Jumalaan, joka on luvannut olla kanssamme, kun toimimme Hänen työtovereinaan. Jumala haluaa toimia sinun kauttasi, olla läsnä elämässäsi ja ohjata sinua hyvillä neuvoillaan, mutta Hän ei voi tehdä mitään, ellet lähde liikkeelle.

Mooses, neitsyt Maria ja Paavali eivät ehkä sikäli ole parhaita esimerkkejä Jumalan työtovereista, että heidän tehtävänsä olivat varsin mittavia ja kauaskantoisia. Ei Jumalan työtoverina toimiminen tarkoita vain maailmaa mullistavien projektien toteuttamista. Tämän päivän evankeliumitekstissä Jeesus ei anna meille esimerkkiä suurten saavutusten tavoittelemisesta vaan yksittäisen ihmisen kohtaamisesta. Voisi kuvitella, että Jeesus jos kuka olisi keskittynyt pelkästään suuriin kysymyksiin kuten koko ihmiskunnan pelastamiseen. Mutta Hänelle tärkeintä onkin tuo ihminen, jonka Hän kohtaa. Siinä hetkessä kuuro mies tarvitsi Jeesuksen apua, joten Jeesus auttoi. Ei saarnoja, ei elämänohjeita, vain se apu, jonka tuo ihminen Häneltä tarvitsi. Jeesus erikseen kieltää ihmisiä puhumasta tästä tapauksesta, koska Hän ei halunnut tehdä tästä parannetusta miehestä oman maineensa pönkittäjää tai sanomansa levittäjää. Jeesus vain paransi, antoi tuolle miehelle hänen äänensä takaisin ja antoi tämän itse päättää, mihin hän ääntään käyttää. Toivottavasti meidän kristillisyytemme voisi toteutua samalla tavalla arkisissa kohtaamisissa, kotona perheen parissa, työssä työkavereiden kesken ja vapaa-ajalla tuntemattomien edessä. Jos me niissä hetkissä rakastamme lähimmäistämme, vaikka vain pienelläkin eleellä, olemme juuri toimineet Kaikkivaltiaan työtovereina.

Mutta missäs tässä on nyt se evankeliumi, herra pastori? Nyt on vain saarnattu etiikkaa. Missä on sielun pelastus? No juuri tässä. Jumala rakastaa maailmaa niin paljon, ettei Hän tydy siihen, että Hän vain unohtaisi kaikki meidän syntimme. Kun me ihmiset annamme anteeksi, niin me pidättäydymme rankaisemisesta, mutta emme myöskään halua olla missään tekemisissä sen pahantekijän kanssa. Jumalan rakkaus on toisenlaista. Jeesus kuoli meidän syntiemme puolesta, mutta ei vain siksi, että kerran Taivaassa voisimme olla Isän luona, vaan jotta jo nyt, tässä elämässä, voisimme elää yhteydessä Jumalaan. Tämä on Jumalan rakkaudenosoitus: Hän kutsuu sinut työtoverikseen taidoistasi ja teoistasi välittämättä. Hän rohkaisee meitä lupauksellaan: ”Mene nyt, minä olen sinun kanssasi, kun puhut, ja neuvon sinulle, mitä sinun tulee sanoa”.

Sunnuntain aihe: Jumalan huolenpito (16. sunnuntai helluntaista)

8.9.2013

Uuden testamentin lukukappale Gal. 6: 2-10

Kantakaa toistenne taakkoja, niin te toteutate Kristuksen lain. Joka luulee olevansa jotakin, vaikka ei ole mitään, pettää itseään. Kukin tutkikoon vain omia tekojaan. Silloin hän voi ylpeillä vain siitä, mitä hän itse on, vertaamatta itseään toiseen. Jokaisen on kannettava oma kuormansa.

Se, jolle Jumalan sanaa opetetaan, antakoon opettajalleen kaikkea hyvää. Älkää pettäkö itseänne! Jumala ei salli itseään pilkattavan. Mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niittää. Joka kylvää siemenen itsekkyyden peltoon, korjaa siitä satona tuhon, mutta se, joka kylvää Hengen peltoon, korjaa siitä satona ikuisen elämän. Meidän ei pidä väsyä tekemään hyvää, sillä jos emme hellitä, saamme aikanaan korjata sadon. Kun meillä vielä on aikaa, meidän on siis tehtävä hyvää kaikille, mutta varsinkin niille, joita usko yhdistää meihin.

Evankeliumiteksti Matt. 6: 25-34

Jeesus sanoo:

”Älkää huolehtiko hengestänne, siitä mitä söisitte tai joisitte, älkää ruumiistanne, siitä millä sen vaatettaisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet? Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä, eivät ne leikkaa eivätkä kokoa varastoon, ja silti teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ja olettehan te paljon enemmän arvoisia kuin linnut! Kuka teistä voi murehtimalla lisätä elämänsä pituutta kyynäränkään vertaa?

Mitä te vaatetuksesta huolehditte! Katsokaa kedon kukkia, kuinka ne nousevat maasta: eivät ne näe väivaa eivätkä kehrää. Minä sanon teille: edes Salomo kaikessa loistossaan ei ollut niin vaatetettu kuin mikä tahansa niistä. Kun Jumala näin pukee kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna joutuu uuniin, niin tottahan hän teistä huolehtii, te vähäuskoiset!

Älkää siis murehtiko: ’Mitä me nyt syömme?’ tai ’Mitä me juomme?’ tai ’Mistä me saamme vaatteet?’ Tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Teidän taivaallinen Isänne tietää kyllä, että te tarvitsette kaikkea tätä. Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin. Älkää siis huolehtiko huomispäivästä, se pitää kyllä itsestään huolen. Kullekin päivälle riittävät sen omat murheet.”

Saarna

Ennen kuin rupean puhumaan tämän sunnuntain evankeliumitekstistä, haluan vielä kiinnittää huomionne tuohon epistolatekstiin eli toiseen lukukappaleeseen. Paavali kirjoitti: ”Kukin tutkikoon vain omia tekojaan. Silloin hän voi ylpeillä vain siitä, mitä hän itse on, vertaamatta itseään toiseen.”

Toisin sanoen, saamme olla ylpeitä omista saavutuksistamme ja taidoistamme. Ei reunaehtoja, ei liennytyksiä. Meillä on lupa olla tyytyväisiä itseemme ja nauttia elämästämme, ei se ole mikään synti. Tämä on tärkeä sanoma, joka on ehkä vähän unohtunut nykyisessä julistuksessamme. Jotkut kriitikot ovat sitä mieltä, että kristinuskossa on kyse siitä, että mollataan ihmisiä kelvottomiksi ja epäonnistuneiksi. Sanon nyt tässä teille kaikille, että ei ole. Elämä ja kaikki hyvät lahjat, joita olemme saaneet, on tarkoitettu meidän iloksemme. Niistä nauttiminen on näiden lahjojen vastaanottamista, juuri niin Jumala toivoo meidän tekevän.

Synti ei siis ole siinä, että iloitsen taidoistani ja nautin elämästäni. Synti on siinä, että asetan itseni toisten yläpuolelle, pidän itseäni arvokkaampana kuin jotain toista ihmistä. Se johtaa lähimmäisenrakkauden rikkomiseen ja yhteyden hajoamiseen.

No, nyt rupean puhumaan siitä evankeliumitekstistä. Luulen, että sen näennäinen kehotus pyhään huolettomuuteen – ”älkää huoliko huomispäivästä” – on monelle entuudestaan tuttu. Tällaisten tuttujen tekstien kohdalla ongelmana on, että me herkästi seuraamme niitä vanhoja tulkintojamme sen sijaan, että katsoisimme yhä uudelleen sitä tekstiä. Pyydänkin teitä siis kuuntelemaan tätä tekstiä tuoreesti.

”Älkää huolehtiko hengestänne, mitä söisitte tai joisitte, älkää ruumiistanne, siitä millä sen vaatettaisitte”. Kenelle Jeesus tässä puhuu? Puhuuko Hän meille, joilla on vara valita, että söisikö tänään pihviä vai graavilohta ja valinnanvaraa vaatetuksen suhteen koko vaatekaapin täydeltä? Ei. Hyvät ystävät, Jeesus puhuu tässä niille, joille tällainen ahdinko on todellinen. Ei niille, jotka eivät osaa valita mieluisiaan kenkiä, vaan niille, joilla ei ole kenkiä. Taloudellinen epävarmuus on monelle tuttua tässä meidän ajassamme: on pätkätöitä, työttömyyttä, liian pientä eläkettä ja paljon muuta. On epävarmuutta tulevaisuudesta, opiskelupaikan saamisesta, työllistymisestä, töissä tai kotona jaksamisesta. Heille Jeesus osoittaa sanansa: älkää huolehtiko.

Jeesus jatkaa: ”Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä, eivät ne leikkaa eivätkä kokoa varastoon, ja silti teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne.” Huomaa, ettei Jeesus puhu tässä laiskottelun puolesta. Ei pyhä huolettomuus sitä tarkoita, että maataan vaan pitkällään ja uskotaan, että Jumala heittelee ruokaa taivaasta suoraan meidän suuhumme. Linnut jos mitkä ovat ahkeria: aamuvarhaisesta alkaen ne ovat liikkeellä etsimässä ruokaa ja sitä rataa ne jatkavat aina auringonlaskuun saakka. Linnut tekevät työtä ja näkevät vaivaa, mutta ne aloittavat joka aamu aina alusta. Ne eivät kokoa varastoon, niillä ei ole sijoituksia tulevaisuuteen eikä pitkántähtäimen suunnitelmia. Niillä ei yksinkertaisesti ole varaa sellaiseen. Joka aamu ne aloittavat alusta ja voivat vain toivoa, että tänäkin päivänä ne löytävät tarvitsemansa ravinnon. Linnut jos mitkä ovat päivätyöläisiä. ”Ja silti teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne.”

Jeesus jatkaa: ”Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin”. Eli pitääkö meidän siis palvoa Jumalaa, lueskella Raamattua ja rukoilla kovaa, jotta Jumala antaa meille jokapäiväisen leipämme? Ei tietenkään. Luulen, että Jeesus muistuttaa meitä tässä asioiden tärkeysjärjestyksestä. Luottamuksen Jumalaan pitää olla siellä ykköspaikalla. Jos se ei ole, niin me yritämme varmistaa tulevaisuuden omilla teoillamme ja siten herkästi sorrumme kaikenlaiseen vilunkiin ja vääryyteen. Jos luotamme Jumalaan ja pyrimme toimimaan Hänen tahtonsa mukaan, me emme etsi elantoamme kaikilla mahdollisilla keinoilla, vaan vain niillä, jotka palvelevat hyvyttä. Tämä on varmasti kova paikka monelle, koska nykyinen yhteiskunta piiskaa meitä kilpailemaan keskenämme. Kiusaus on kova heittää vähän kapuloita toisen rattaisiin tai ainakin varmistella omia asemiaan. Ikään kuin hyvyttä ei riittäisi kaikille, joten minun täytyy hamstrata siitä mahdollisimman paljon tai ainakin viedä parhaat päältä. Jeesus ohjaa meitä toiseen suuntaan: meidän ei pidä eikä meidän edes tarvitse kävellä lähimmäisemme yli saadaksemme sitä, mitä tarvitsemme.

”Älkää siis huolehtiko huomispäivästä, se pitää kyllä itsestään huolen. Kullekin päivälle riittävät sen omat murheet”, päättää Jeesus puheensa. Jotenkin kaikki järjestyy, lopulta kaikki kääntyy hyväksi. Miten se tapahtuu, sitä en tiedä. Mutta sen tiedän, että juuri tähän Jumalaan luottaminen tähtää: se avaa meille epätoivon keskelle toivon näköalan. Keskity elämään tätä päivää, jätä tulevaisuus Herran hoitoon. Aikaan saat ottaa sen Herran kädestä, päivä vain ja hetki kerrallaan.

Sunnuntain aihe: Kahden valtakunnan kansalaisena (24. sunnuntai helluntaista)

3.11.2013

Evankeliumiteksti Matt. 22: 15-22

Fariseukset menivät neuvottelemaan keskenään, miten saisivat Jeesuksen sanoistaan ansaan. He lähettivät hänen luokseen opetuslapsiaan yhdessä Herodeksen kannattajien kanssa. Nämä sanoivat: ”Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut totta ja opetat Jumalan tietä totuuden mukaisesti. Sinä olet ihmisistä riippumaton etkä tee eroa heidän välillään. Sano siis meille, mitä mieltä olet: onko oikein maksaa keisarille veroa vai ei?” Mutta Jeesus huomasi heidän kieroutensa ja sanoi: ”Te teeskentelijät! Miksi te yritätte saada minut ansaan? Näyttäkää sitä rahaa, jolla maksatte veronne.” He ottivat esiin denaarin. Jeesus kysyi heiltä: ”Kenen kuva ja nimi siinä on?” ”Keisarin”, he vastasivat. Silloin Jeesus sanoi heille: ”Antakaa siis keisarille mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle mikä Jumalalle kuuluu.” Kuullessaan tämän he hämmästyivät. He jättivät Jeesuksen rauhaan ja lähtivät pois.

Saarna

Tämän sunnuntain aiheena on ”kahden valtakunnan kansalaisena”. Hyvät ystävät, tämä ei pidä paikkaansa. Me kristityt olemme vain yhden valtakunnan, Taivaan, kansalaisia. Se on kuitenkin totta, että me emme ole vielä Taivaassa, vaan siirtolaisina täällä Maapallolla.

”Antakaa keisarille, mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu”. Tätä Jeesuksen lausetta on käytetty erinäisissä yhteyksissä historian aikana. Valitettavan usein siitä on painotettu tuota ensimmäistä osaa: olkaa kuuliaisita esivallalle eli lailliselle hallitukselle. Tämä on erityisesti luterilainen perinne. Kirkon saarnapöytäkirjoista ei ole tavattu esivaltaa vastustaa, ei edes 1930-luvulla Saksassa. Pahoin pelkään, että sitä ei ole saanut aikaan lähimmäisenrakkaus ja uskollisuus Jumalaa kohtaan vaan pelko esivaltaa kohtaan. Nykypäivän Suomessa meillä tosin ei ole juurikaan mitään syytä vastustaa esivaltaa. Elämme hyvinvointivaltiossa, jonka hyvät lait ja asetukset ovat varsin pitkälle sopuoinnussa Jumalan Sanan kanssa. Tiesittekö, että Suomen lain mukaan meillä jokaisella on auttamisvelvollisuus? Näin talven tullen voit nähdä jonkun kolaroineen autonsa tai nähdä jonkun juhlijän sammuneen lumihankeen. Jos et siinä tilanteessa tartu toimeen ja auta, vaan kuljet ohi, teet rikoksen. Suomen laki yrittää tehdä meistä kaikista laupiaita samarialaisia! Valitettavasti se kuuluisa ”maan tapa” on toisenlainen.

Sanon suoraan, etten ymmärrä tätä kristinuskon ja esivallan välistä vastakkainasettelua. Nähdäkseni asia on hyvin selvä: kristittyinä meidän tehtävämme on rakastaa lähimmäistämme. Siksi meidän pitää huolehtia siitä, että myös maamme lait tähtäävät samaan. Ja jos joku on joskus säätänyt lain, joka menee tämän päämäärän kanssa vastakarvaan, niin ikävä juttu sille laille. Luen suoraan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkokäsikirjasta, joka on hyväksytty kirkolliskokouksessa: ”Kristityt rukoilevat valtiollan puolesta ja noudattavat sen lakeja ja velvoitteita. Yhteiskunta kuuluu Jumalan asettamaan elämänjärjestykseen, joka suojelee ja palvelee ihmiselämää. Maallinen esivalta saattaa kuitenkin irtaantua Jumalasta. Silloin syntyy tilanteita, jolloin se toimii Jumalan tahtoa vastaan loukkaamalla ihmisarvoa tai estämällä evankeliumin vapautta. Tällöin kristittyjen pitää sekä yksilöinä että yhteisönä seurata Jumalan Sanaan sidotun omatunnon ääntä”.

On hyvä muistaa, että Jeesuksella ei ollut poliittista ohjelmaa. Hän ei tullut uudistamaan yhteiskuntaa ja antamaan meille hyviä lakeja. Hän tuli vapauttamaan ihmiset synnin orjuudesta ja ollakseen sydäntemme Herra. Hänen kuninkuuteensa ei ole maallista valtaa. Hän on kiinnostunut vain siitä, mikä ajaa Jumalan asiaa, on Jumalan tahdon mukaista ja edistää Hänen tuntemistaan. Kaikki on hyvää, mikä palvelee Jumalan valtakuntaa ja sen esiinmurtautumista. Yhteiskunnallisista asioista voimme päättää järkeä käyttäen

mitä haluamme, kunhan noudatamme siinä Jumalan kunnioittamisen ja lähimmäisen rakastamisen periaatetta.

Jeesus sanoo: ”Anna Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu”. Kaikki on Hänen luomistyötään, joten kaikki pitäisi siis antaa Jumalalle. Mitä Jeesus sillä tarkoitti? Luulen, että Hän kutsui meitä elämään Jumalan yhteydessä. Uskon ei pitäisi olla vain yksi siivu elämästämme, sitä että tulemme sunnuntaina jumalanpalvelukseen ja muistamme sanoa iltarukouksen. Se tulisi olla osa jokapäiväistä elämäämme, läsnä kaikessa mitä teemme. Elämme uskoa todeksi, kun pyrimme rakastamaan jokaista ihmistä, joka lähellemme sattuu. Luemme Raamattua ja rukoilemme, jotta oppisimme tuntemaan Jumalamme yhä paremmin. Kuuntelemme omatuntomme ääntä, koska otamme vakavasti sen lupauksen, että olemme todella kas-teessa saaneet Pyhän Hengen sisimpäämme opastamaan meitä. Tämä on uskonharjoitusta, mutta se on myös täyttä elämää. Mihin tahansa ryhdymme, mitä tahansa teemme, työssä, koulussa tai vapaa-ajalla, saamme tehdä sen Jumalan läsnäollessa.

Meidät on kutsuttu elämään täysillä Jumalan kanssa. Saamme käydä siihen Kristuksen rauhasta käsin. Jumala on osoittanut rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Hän antoi Ainoan Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kuolla ristillä meidän syntiemme sovittamiseksi. Tästä me tiedämme, että Jumalalla on meitä kohtaan hyvä tahto. Hän armahtaa meitä syntisiä, jotta Hän voisi lähestyä meitä ja me voisimme elää Hänen yhteydessään. Jokainen teistä, te Kristukselle rakkaat seurakuntalaiset, on tänäänkin tervetullut ehtoollispöytänsä kohtaamaan salatulla tavalla Herramme Jeesuksen Kristuksen. Siitä me saamme voiman jatkaa siirtolaisen elämäämme täällä Maapallolla aina iankaikkisuuden alkuun asti. Tähän Jeesus meitä rohkaisee: ”Antakaa Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu”.

Valvomisen sunnuntai

17.11.2013

Evankeliumiteksti Matt. 25: 1-13

Jeesus puhui tämän vertauksen:

”Silloin taivasten valtakunta on oleva tällainen. Oli kymmenen morsiusneitoa, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät sulhasta vastaan. Viisi heistä oli tyhmää ja viisi viisasta. Tyhmät ottivat lamppunsa mutta eivät varanneet mukaansa öljyä. Viisaat sitä vastoin ottivat lampun lisäksi mukaansa öljyastian. Kun sulhanen viipyi, heitä kaikkia alkoi väsyttää ja he nukahtivat. Mutta keskellä yötä kuului huuto: ’Ylkä tulee! Menkää häntä vastaan!’ Silloin kaikki morsiusneidot heräsivät ja panivat lamppunsa kuntoon. Tyhmät sanoivat viisaille: ’Antakaa meille vähän öljyä, meidän lamppumme sammuvat.’ Mutta viisaat vastasivat: ’Emme me voi, ei se riitä meille kaikille. Menkää ostamaan kauppiailta.’ Mutta kun he olivat ostamassa öljyä, sulhanen tuli. Ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssaan häätaloon, ja ovi suljettiin. Jonkin ajan kuluttua toisetkin saapuivat sinne ja huusivat: ’Herra, Herra, avaa meille!’ Mutta hän vastasi: ’Totisesti, minä en tunne teitä.’

Valvokaa siis, sillä te ette tiedä päivää ettekä hetkeä.”

Saarna

Tämän sunnuntain evankeliumiteksti ei päästä meitä helpolla. Tuntuu epäreilulta, että viisaat ja itsekkäät voittavat. Yksin ulos pimeyteen ei hylätä pahoja, vaan tyhmiä, jotka tekevät virheen. Armoa ei anneta, vaikka kysymys on vahingosta. Tämä ei kuulosta kovin kristilliseltä. Miten rakastava Jeesus voi kertoa tällaisen kertomuksen? Missä tässä on ilosanoma?

Tämän vertauksen haastavuus on saanut jotkut hylkäämään sen kokonaan. Esimerkiksi kirjailija Philip Pullman päätyi kirjoittamaan sen uusiksi. Tältä kuulostaa hänen versionsa:

Häiden edellä kymmenen tyttöä otti lamppunsa ja lähti sulhasta vastaan saattaakseen hänet juhlapaikalle. Viisi tytöistä otti vain lampun eikä mitään muuta, ei öljyäkään, mutta toiset viisi olivat vähän fiksumpia ja ottivat varalle öljyleilejä. Sulhanen oli myöhässä, aika kului, tyttöjä alkoi nukuttaa ja he panivat silmät kiinni. Keskellä yötä kuului huuto: ”Hän tulee! Sulhanen on tullut!”

Tytöt havahtuivat heti ja alkoivat säätää lamppujaan. Arvaatte varmaan, mitä oli tapahtunut: hupsut tytöt huomasivat, että öljy oli loppunut. ”Antakaa meille vähän öljyä!” he sanoivat toisille. ”Katsokaa, meidän lamppumme sammuvat.” Kaukonäköisistä tytöistä kaksi antoi omasta öljystään kahdelle hupsulle tytölle, ja kaikki neljä pääsivät juhliin. Kaksi järkevää tyttöä kieltäytyi antamasta öljyään, ja sulhanen jätti heidät kahden hupsun tytön kanssa oven taakse.

Mutta viimeinen järkevä tyttö sanoi: ”Herra, me kaikki, myös vähäisimmät meistä, olemme tulleet juhlimaan häitäsi. Jos et päästä meitä kaikkia sisään, minäkin jään mieluummin sisarieni kanssa ulos, vaikka itseltänikin loppuu lamppuöljy.” Ja hänen takiaan sulhanen avasi juhlapaikan ovet ja päästi kaikki sisään.

Mutta missä oli taivasten valtakunta? Oliko se sulhasen talossa? Niinkö te ajattelette? Ei, se oli ulkona pimeässä, siellä missä järkevä tyttö oli sisartensa kanssa vielä sittenkin, kun öljy oli loppunut.

(Philip Pullman: Rehti mies Jeesus ja kieromieli Kristus. Tammi, 2012)

Tämä Pullmanin kertomus on kaunis ja koskettava tarina. Se kuvastaa kristillistä hyvyttä, jossa ei hylätä heikkoja, vaan jäädytään heidän rinnalleen. Meidän ei kuitenkaan kannata korvata Jeesuksen vertausta Pullmanin vertauksella, koska silloin menettäisimme jotain hyvin arvokasta. Jotta ymmärtäisimme Jeesuksen vertauksen oikein, meidän pitää muistaa, että kyseessä on nimenomaan vertaus. Jeesus käytti usein vertauksia puhuessaan Jumalan Valtakunnan asioista. Jeesus tarkoitti, että Jumalan Valtakunnassa ja vertauskuvassa on jotain samaa, mutta vertauskuvan jokaiseen yksityiskohtaan ei pidä takertua.

Niinpä tässä Jeesuksen vertauksessa olennaista ei ole se, että viisaat eivät suostu jakamaan omastaan. Olennaista on, että viisaat eivät voi antaa omastaan. Samaan tapaan me emme voi antaa osaa omasta uskostamme toisille ihmisille. Emme voi antaa palasta uskostamme edes niille kaikkein rakkaimmille ihmisille, joiden toivoisimme tulevan uskoon. Emme voi omin voimin tehdä toisista ihmisistä uskovia. Tämä on ilosanoma, sillä se merkitsee, että me emme ole vastuussa toisten ihmisten uskosta. Meidän ei tarvitse syytellä itseämme, jos emme pysty herättämään toisissa uskoa, koska se on mahdotonta.

Vertauksessa naiset kaipasivat öljyä, siis jotain sellaista, mitä he eivät voi itsestään tuottaa. Samalla tavalla me emme voi löytää itsestämme voimanlähdettä, jolla saisimme uskonliekkimme palamaan. Emme voi puristaa itsestämme uskoa yhtään sen enempää kuin vertauksen naiset pystyivät pusertamaan itsensä öljyä. Meidän ainoa vaihtoehtomme on kääntyä Kristuksen puoleen. Hän saa aikaan meidän uskomme. Hänen luokseen meidän on ohjattava ne lähimmäisemme, joilta uskoa puuttuu. Jos uskonliekkimme uhkaa sammua, on meidän syytä hakeutua lähemmäs Jeesusta ja turvautua Hänen armoonsa.

Tätä sunnuntaita kutsutaan valvomisen sunnuntaiksi. Kuulimme, miten Jeesus vertauksensa lopussa kehottaa meitä valvomaan, koska kaiken loppu tulee arvaamatta. Se ei ehkä ole paras mahdollinen suomenkos. Valvomisen tarkoittaa, että ponnistelemme väsymystä vastaan, pysymme väkisin hereillä. Valvominen on uuvuttavaa, jokainen meistä varmaan tietää miten univelka tekee elämisestä vaikeaa. Valvomista ei voi jatkaa loputtomiin. Siksi luulen, että osuvampi käänös olisi havahtuminen tai herääminen: tätä päivää pitäisi kutsua herätyksen sunnuntaiksi.

Vaikka Jeesus viittaa vääjäämättä lähestyvään ja yllättäen saapuvaan maailmanloppuun, en usko että Hän kannustaa meitä tähyämään tulevaisuuteen ja laatimaan ennustuksia siitä, milloin se tapahtuu. Tätä kuulemaamme vertausta edeltää toinen tarina, jossa palvelija olettaa herransa viipyvän matkoilla vielä pitkään ja alkaa elää holtitonta elämää. Tuo huono palvelija ajatteli, että sen parannuksen ehtii tehdä myöhemminkin. Tämä on se sudenkuoppa, johon me herkästi lankeamme, jos rupeamme odottamaan maailmanloppua. Ajattelemme, että silloin tulevaisuudessa pitää olla valmis, mutta ei sitä ennen. Silloin, mutta ei nyt.

Tällaista väärää asennetta vastaan Jeesus tässä puhuu. Kuinka moni teistä on katsonut jääkiekkoa televisiossa? Hyvä, sitten varmaan ymmärrätte kun vertaan tätä valvomista tai oikeastaan herätystä jääkiekkoon. Keskittyminen maailmanlopun odottamiseen on yhtä hölmöä kuin jos jääkiekon pelaajat keskittyisivät odottamaan loppuvihellystä. Osa teistä ehkä muistaa sen Suomi-Ruotsi -ottelun, jota Suomi johti 5-0 kolmannen erän alussa. Ottelua on jäljellä vain 20 minuuttia. Mutta niin se vain kääntyy, että Ruotsi voittaa 6-5. Ruotsin pelaajat eivät katsele kelloon, että paljonko peliaikaa on jäljellä, vaan keskittyvät siihen pelaamiseen. He pelaavat täysillä siihen asti, kun loppusummeri soi. Niin ne viimeisten sekuntien ratkaisevat maalit syntyvät: huomio on tässä ja nyt, eikä tulevaisuudessa. Kyllä se loppusummeri aivan varmasti aikanaan soi, vaikkei sitä erikseen voidakaan.

Samalla tavalla meidän kristittyjen ei tulisi pohtia, että milloin se loppu tulee, vaan meidän tulisi keskittyä elämään kristittyinä tässä ja nyt. Parannusentekoa ei pidä jättää yhtään myöhemmäksi. Valvokaa, eli havahtukaa ja ymmärtäkää, että jos kerran loppuvihellys on tulossa, niin alkuvihellys on jo soinnut. Otte-

lu on käynnissä ja me olemme elämän pelikentällä. Herätys hei, ei nukuta siellä kentällä! Nyt on aika elää Kristuksen kanssa.